

EÁ: Beszélgetés Tóth Imre bácsival, a " Népművészet Mesteré"- vel, aki született 1902-ben. Mikor is pontosan Imre bácsi?

...Búgás hallatszik ... Majd újra...

...Tóth Imre, a " Népművészet Mestere", született 1902-ben. Imre bátyám mikor született pontosan 1902-ben...

TI: 1902. február 28.-án

EÁ: Hol?

TI: Karád.

EÁ: Karádon!

TI: Igen.

EÁ: Na most ugye hát már régen ismerjük egymást má, most nem danáni jötünk, hanem azt, hogy emondani az élettörténetét!

TI: Hát ... én má ...

EÁ: Hogy Karádon született, hogy az egész körülményeket...

TI: Egész szegény családba, mer ami vagyon vót, abba z üdőbe kérem szépen ott a karádi templomná vót egy ulyan nagy házunk, hogy abba kilenc árendás vót, meg még a szüleim is ott laktak, meg a nagy papám...

EÁ: Mi vót a papája? ... meg az édesanyja?

TI: A papám?

EÁ: Mive foglalkozott?

TI: Az ottannék kéremszépen ilyen szegényebb ember vót az is, csak az , hogy mikor a házat eladta, asztá akkor evitte ...

EÁ: Parasztember vót?

TI: Paraszt, de csak kevés kis vagyonuk vót, nem vót nekik sok vagyonuk.

EÁ: Hány hód földjük vót?

TI: Körübelü hat hód.

EÁ: Hat hód. Hányan vótak gyerekek maguk?

TI: Mink? Mink vótunk sokan! Mer mink vótunk heten! Élő testvérek, akkor egy halval született, az má torz magzat vót, majnem ugy mondom el, kérem szépen, asztá az egyik réteg haja tiszta fekete vót, másik réteg amneg tiszta fehér vót. És az aztá mikor megharapta anyámnak a mellit, mer má a fogáva született, eljajditotta magát a testvérgyínek, hugának, " Jaj Katinka, ennek a gyerekeknek foga va! " Akkor egy hétig bántotta a kár, mire meghat az.

EÁ: És hányan maradtak élve? Élően?

TI: Élőjen? Hát legutoljáiig ketten maradtunk, ugy mikor megjött a háborubu, akkor is ott kitört a forradalom, meg többféle bajok estek kérlek szépen, és az mikor megjött az asztá hintóva mentek érte, vagy akármiér, az asztá kiugrott onnan közülük, majnem azt mondom neki, hogy olyan ... ember vót, az a szegényeket nagyon pártúta.

EÁ: Az nagyon helyes, csak most magukról beszéljen, a maga családjáról!

TI: Hát aru beszélek kérem szépen! Aszt akkor ...

EÁ: Na most mondja el hogy éltek ...

TI: ...odaszaladt és ... mihozzánk, asztá mink ketten a legidősebbel maradtunk meg legtovább. De má a is meghat Siófokon, a hugom, aki egy évvel és hét nappal vót csak időtlenebb mind én.

EÁ: És maga hányadik gyerek vót?

TI: Z első.

EÁ: Maga vót a legöregebb?

TI: Én vótam a legidősebb.

EÁ: Nem tudja az édesapja mikor született?

TI: Az édesapa? De igennis. Ezerhétsz... nem

EÁ: ... nyolcszáz...

TI: 1895-be.

EÁ: Az nem lehet!

TI: Hogy... hetfenötbe?

EÁ: ... hetvenötbe.

TI: Úgy, úgy. Hetfenötbe, mer akkor vót az anyámnak az apya meg katona. Akkor vót katona.

EÁ: Na és hogy teltek a gyerekevei? Mire emlékszik vissza? Most mondjon e mindent!

TI: Kérem szépe. Ölég nagy szegénységre a végin. Mikor a nagypapa eladta azt a nagy házat asztá akkor kepés arató lett apám és amennyibe " alsócsesztába ", a karádi állomássa szembe aratott, asztá akkor anyám nem fogadtak má marokszedöt, így mondom meg, és akkor a rozst learatták, de anyámnak az egyik melle szülés utá hétszer kifakadt, a másik meg nyócszor. És nem tudtak rajta sehol segéni, tehát akkor mink szoktuk főzni mondom az ebédet ...

EÁ: De a mama mikor hat meg? Elég korán meghat az édesanyja?

TI: 71 éves vót.

EÁ: 71. Hát akkor szép időt élt!

TI: 71 éves vót az, mikor meghalt. Az annyit megért azér.

EÁ: Na asztán, hogy mi történt? Hogy éltek, milyen vót a gyerekélet?

TI: Na kérem szépen csak annyit, hogy mondom akkor má asztá láttam a nyomoruságot és akkor elszegődtem - hogy nem kaptak a háboru alatt pásztort - Karád községbe, mer ott vót négy pásztor. Sertéspásztor.

EÁ: Mind a négy sertéspásztor vót?

TI: Mind. Mind. Csak egy vót uradalmi, hároman meg polgári.

EÁ: Melyik uraság volt? Nem a Réz... az nem ott vót ...

TI: Nem, nem. A Réz vót má én nem szógátam akkor.

EÁ: Melyik uraság vót, nem emlékszik rá?

TI: Ott, Heincz Jenő. Mer az vette meg a házunkat is, azt a nagy házat is a cselédeknek kérem szépe ... és ...

EÁ: Maga hány éves korába szegődött e munkára?

TI: Munkára? Én má korán.

EÁ: Mer mondta, hogy e ment ilyen kis ... ilyen pásztor ...

TI: ... tizenhárom évezs vótam

EÁ: 13 éves korában.

TI: Igen. Akkor már asztá én is segítém keresni a családnak az élelmet, mer apám is olyan ember vót éppen majnem, mint a fiam, ez az alkoholista, - az anyja hét szent háromát! - mer az eső liter vót a legdrágább a a többit ameddig e látta venni, de asztá még ha ugy piszkáta meg a torkán akkor is lenyete. És házsártos ember vót, mer ha valaki annak aszonta, egy szóval csak megemlitette előtte mikor má beivott, hogy a Jancsi, vagy a Jancsi bátyám - mer a is ott született Karádon - Eggye többet ivott, annak menekűnyi köllött mer mingyá megböködte!

EÁ: Szóval szülei is maga is csak Karádról származnak?

TI: Igen. Ige, onnand!

EÁ: Tehát 13 éves korában ment el ugye ilyen pásztorgyereknek...

TI: Igen, csak ott Karádon.

EÁ: Ott, Karádon. Meddig vót ottan, hány éves koráig körübelü?

TI: 16 éves koromig.

EÁ: 16. Tehát maga kijárta a hat elemít ugye?

TI: Igen.

EÁ: Kijárta.

TI: Nem, csak négyet.

EÁ: Csak négyet járt ki.

TI: Csak négyet, mer akkor nem lehetett a háboru alatt ugye szükség vót minden...kinek a izéjára ... Na most...

EÁ: Tanítókra kire emlékszik ottan?

TI: Kérem?...

EÁ: Tanítókra emlékszik, ki vót a tanítója?

TI: Tanítóra? Igen. Emlékszem. Happ József, Rédei, Egri János ...

EÁ: A, a Happ az nem rég hat meg. 95 éves korába.

TI: Az derék ember vót ám nagyon, ... és tényleg jó tanítottó vót az. Jó tanítottó vót!

EÁ: Sokat csinát az Karádért!

TI: Igen.

EÁ: No. Mondja a többit, hogyan emlékszik mindenre.

TI: Na hát asztá akkor mondom, hogy pásztor lettem...

EÁ: 16 éves koráig ottan pásztorokodott...

TI: Igen. Akkor aztá, hogy a testvérgyeim meghatak, tehát abba a spanyol betegségbe, azt akkor én nem leszek má pásztor, se ünnepem semmi, mer ha én otthon maradtam egy vasárnap, akkor má kezdtem kammaszobá ^{hagy} ni ugye és akkor ugy elmentem cselédnek.

EÁ: Hova? Hova ment cselédnek és kihöz?

TI: Karádra akkor is.

EÁ: De kihöz?

TI: Ehhöl a Heincz Jenőhöz!

EÁ: Ehhöz a Heincz Jenőhöz ment.

TI: Igen

EÁ: Igen, és az mit csinát?

TI: Mit?

EÁ: Milyen munka...

TI: Béres lettem.

EÁ: Béres lett.

TI: Béres lettem. Négyökrös béres.

EÁ: Első béres, vagy hajtó béres?

TI: Csak hajtó béres!

EÁ: Csak hajtó béres...

TI: ...eső béres az külön vót. Különbe abba az üdőbe még nem azt mondták eső béres, mer az megin külön vót, az eső béres...

EÁ: Azt én tudom...

TI: ...béres gazda megin külön vót...

EÁ: ...azt is tudjuk...

TI: ...mer a csak...

EÁ: Maga hajtó béres vót.

TI: Igen.

EÁ: Igen. Hát meddig, hány éves koráig csinátá ezt?

TI: Mondom ... eztet

EÁ: 16-tól...

TI: ... csinátam kéremszépe egészen 21-ig.

EÁ: És akkor mikor nősüt meg?

TI: Akkor, 21-be.

EÁ: Akkor, 21-be, ott?

TI: Itt, Karádon nősütem meg, de...

EÁ: Az asszony is onnan váló?

TI: Nem. Nemesgulács.

EÁ: Nemesgulács ...

TI: Igen. Zala megye vót még akkor. Most Fehér megye a is má. De Zala megye vót, mer ...

EÁ: Hogyan kerüt az asszonnyal össze ilyen messzire?

TI: Majd megmondom én magának ezt is kérem szépe, mer ezek 19-be

jöttek munkára.

EÁ: Igen. Ilyen " hat hónaposok " vótak?

TI: Igen. De ezek nem " hat hónaposok " vótak, ezek csak 40 naposok vótak akkor, mer vót a kommunizmus.

EÁ: Igen.

TI: Na most kérem szépe evve szembe akkor nem, de utánna évbe mikor meggyüttek akkor vót nekem má egy másik lánkám, ugyancsak abba a faluba való vót, Nemesgulácsi. Barna lán vót. Jó testü vót, erősebb vót sokkal mind a feleségem. Mer maga azt látta a feleségemet.

EÁ: Igen, aki meghat, most nem tudom hogy hívták ...

TI: Ige ...

EÁ: Hogy hívták a feleségét? Mi vót a lányneve?

TI: Polgár Mária.

EÁ: Polgár Mária, na igen!

TI: Igen. Polgár Mária

EÁ: Na aztán? Megnősült 21-be ugye?

TI: Igen. Akkor asztá 23-ba, hogy ott is becsapott az intéző, Marcalibu gyütt oda, Gamas Lajos nevezetü intéző, és akkor becsapott a sógor gyereket, két évbe időtlenebb - ott az állomássa szembe lakik, itt Kisbáron - és kéremszépe nem fogadta föl, akkor ezek csak a napszámba mentek el aratni meg kapáni, akinek köllött az idősebb egy leány meg egy fiu. Mer a másik három az meg még gyengék vótak. Akkor mikor az anyósomat behozattam onnan Gulácsru... *Karácson...*

EÁ: És megukhó vették az anyóst is?

TI: Igen.

EÁ: Vót ott házuk, abba a régi házba laktak vagy má akkor vettek má...

TI: Nem kérem szépe. Akkor még csak cselédházba laktam.

EÁ: Cselédházba lakott.

TI: Csak cselédházba laktam.

EÁ: Úgy többen laktak a cselédek együtt?

TI: Hojjajjajj!....

EÁ: Azt emondhatja, azt az életet ...

TI: Csak az kéremszépe, hogy akkor már külön-külön vót mindenkinek lakása, nem úgy mind annak előtte, amikor a nagynéném, az apámnak a huga kéremszépe, mer azok meg ikrek vótak...

EÁ: azok még ilyen közös konyhába éltek?

TI: Azok még négyen-négyen vótak egy szobába!!

EÁ: Egy szobába!

TI: Egy szobába! Egyik sarokba ez vót, a másik sarokba az a , azé vót, asztá ezek ugy laktak ottan, mikor vótam náluk. De nem tudott mássa

dicsekedni, mind avva, hogy mennyi pénzüik va, mer má másodszor ment oda Szöllősgyörökbe férhő, ~~LA~~rok József bácsi, az a ~~LA~~rok Laci egyszer vót itt ...

EÁ: A Lacinak a testvére? ...

TI: Nem, nem ...

EÁ: Rokona? Lehet ez?

TI: Valami rokonuk lehetett..Ige. Mer...

EÁ: Tudja, hogy az má meghat régen a Laci.

TI: Meghat.

EÁ: Meghat, 5 éve.

TI: most má mennyi meghat ezekben, akik énvelem jártak!

EÁ: Egyidősek voltak. Igen.

TI: Hát ez a gulás ... az a ...

EÁ: Misák! Misák Jancsi!

TI: Misák Jancsi, a is ott, akkor vót ott...

EÁ: Az is pásztorgyerek vót, de hát az Szabolcs- Szatmárból jött onnan ide le. Igen, arról a vidékről.

TI: Az rendetlen ember vót, az rendetlen...

EÁ: Az szerette a ...

TI: Hojjajjjj!...

EÁ: Na most má ne arról beszéljünk, már a Jancsi az ... él még az egy fiatal ember aránylag, hanem arról, hogy ott hagytuk el ugye, hogy, hogy megnősült aztán...

TI: Azt akkor ugye 23-ban mondom jöttek ^Keri-pusztára. Itt is csak négy ökrös béres lettem ...

EÁ: Ki is költöztek oda?

TI: Kérem?

EÁ?: Ki költöztek oda lakni, vagy ...

TI: Igen. ^Kén. És akkor mondom, hát ott laktam, ...

EÁ: Béreskedett ott is tehát ...

TI: 5 évig.

EÁ: Igen.

TI: 5 évig. Akkor azstá közbegyütt, hogy az uraságot, az öreget, az Angeli ...

EÁ: Az Angeli uraság ...

TI: ... nem, nem József vót ... Márton bácsi!

EÁ: Erről énekli, hogy " Az Angeli csemegi, csemegi, kisütötte a nap a gyökerit, majd eldanolja a végén...

TI: ... elvetette azt a rézgunarasát, ott terem most benne a jó buzát...

EÁ: Jó van. Igen, majd eldanolja ezeknek a lányoknak is, hogy hallják, milyen jól tud még danolni! Na mostan mi történt akkor ott a

pusztán! Ott meddig vót?

TI: Ott? 5 évig.

EÁ: Ott 5 évig.

TI: Igen. Na most kéremszépen akkor engemet ugyancsak pásztornak akartak tenni. El is fogadtam.

EÁ: Ott?

TI: Igen. Csak csacsi vótam, mer amikor asztán - emmeg egy olyan bölömbika forma ember vót, talá száz kiló körüli vót - asztá mondtam neki, hogy ezér a fizetésér leszek csak az. Inkább lezsek béres! Asztá annyira köcülödött, annyira, asztá körösztü akart vágni a ~~pot~~on engemet, mikor má befogtam a négy ökröt, hogy megyek szántanyi, azelőtt mindig első vótam, mindenhova, ... béres koromba is, mer szerettem a ...jószágokat megtakarítani, én azokat minden reggel, .. olyan négy szép egyforma cifra ökröt összeszedtem ilyen magyar tarkábu, hogy a egyformák vótak mindenhogyan, én azokat minden regge megmostam, mer kivételesen Csöngő nevezetü vót a rudon, egyik, másik meg Keller, asztá ezek szerettek belefürödni a trágyájukba. Ugye ződet etettünk ... és ... itt akkor asztá, hogy körösztü akart vágni, megkérdeztem tüle akkor szépen, hogy szabad verekeni? Én má akkor nem vártam semmit se...

EÁ: ... csak megfogta az ...

TI: ... durr neki egyet! Csak úgy ökölle-e! Csak úgy ökölle. Iszen még mindig bubos itt ez e z ujjom!

EÁ: Akkor azt el is bocsátották.

TI: Tessék?

EÁ: E bocsátották?

TI: Kiadott rajtam. Kiadott rajtam. Akkor lementem az alispánhó Kapozsvárra, ott mikor leadtam a panaszt, azt mondta, " Édes fiam! Mer úgy néz ki, akkor fogadjon egy védőt, azt mondja, félévi kenyere biztos, meg egész évbe ott lakhat! " Hát a lakás ugy izz vót, akkor én " Ej, az anyám hét szent háromát! " má van egy kis jószágom, most adjak el egy sūdőmet azér, hogy az ügyvédnek adjam neki?! Gyüttem hazafelé, azt beszegődtem Répásra! Majeczky nevezetü ...

EÁ: Ide Répás..., ide a Répás-pusztára?

TI: Oda, oda, igen!

EÁ: Aha ...

TI: 6 hónapra, asztá 4 hónapra, 7 és fél mázsa buzát, 90 ezer koronát, és három kiló szalonnát, teljes ellátást ...~~meg~~ kosztot...

EÁ: Ez hányba is lehetett? Hányba ...

TI: ... kosztot ...

EÁ: Mikor lehetett ez?

TI: Ez 26-ba.

EÁ: 26-ba.

TI:

- TI: 26-ba. És akkor ott még le se járt az üdöm, akkor meg má Fiadra hívtak haza, az bérlő uraság vót megin ...
- EÁ: Az melyik uraság vót?
- TI: Gyebauer Ferenc. GEBAUER
- EÁ: Gyebauer Ferenc.
- TI: De horvát származásu ember vót, ott vót neki vagyona is. Annak. Kaposvárra mentek ezek be lakni, mer asztá z állatjaikat én hajtottam oda abe, haza gyüttem asztá ...
- EÁ: Na onnan hova kerüt? Gyebauertől hova kerüt aztán maga?
- TI: Hova?
- EÁ: Gyebauertől hova kerüt?
- TI: Akkor a Bergel urasághó!
- EÁ: Hova?
- TI: Igal-pusztá.
- EÁ: Igal-pusztá! Ezeket is mindig mondja hozzá a ... helységeket!
- TI: Igen. Ott asztá Igal-pusztán megin 3 évig vótam, akkor meg a Bánóék csaptak be. Hívtak, gyüttek értem kocsiva, hoztak fő Mocsoládra, központra, a Bánó Ivánhó, de nem felet meg az a valóság, amit nekem a gazda mondott, bért. Aszt akkor annak azt is mondtam ...
- EÁ: Minek hívták oda? Béresnek, vagy pásztornak?
- TI: Pásztornak.
- EÁ: Pásztornak.
- TI: Ellető pásztornak. S akkor asztá mondtam neki, nagyon szépen köszönöm, mondom, én csak azér szegődhetek el, amiér megírnak a levelembe. Mer ugye abba az üdőbe ilyenek, hogy ha nem irtak meg mindent abele, hogy minek szegődtem, akkor odatette, még ha aszonták, hogy kő is épüjkek egy házat, tudtam, nem tudtam, akkor is köllött vóna. Másképp joga vót neki elbocsájtanyi, hogyha eztet ...
- EÁ: Na aztán mi történt tovább az életébe?
- TI: Akkor asztá még megmaradtam még egy évig béresnek Igal-pusztán, ugy asztá akkor elhíjöttem haza ...
- EÁ: Hova haza? KÉRI-PUSZTA
- TI: Tyéri! / Gyéri? / pusztára.
- EÁ: Ez 30 táján lehetett?
- TI: Az nem.
- EÁ: Mikor lehetett?
- TI: AZ ... mingyá megmondom ...
- EÁ: Ott három évig vót, az 26, 29 ...
- TI: 42 évezs vótam, 42 évezs vótam akkor.
- EÁ: Jó, hát akkor má ez a negyvenes években vót, akkor má 46 körül lehetett Ez a háboru előtt vót, vagy utána?

TI: Akkor má itt is kéremszépe ...

EÁ: Hát Imre bátyám! Hát a világháboru előtt történt ez még, nem?

TI: A második ... igen előtt.

EÁ: Ahá. Akkor ez 44-45-be lehetett csak! Háboru alatt vót má, vagy előtt?

TI: Akkor már 44-be má, akkor én Kéri-pusztán vótam újra.

EÁ: Azt tudom. És onnan hova kerűt a Kéri-pusztáról akkor?

TI: Akkor má megszűnt mindenféle.

EÁ: Igen.

TI: Akkor má mondom, hogy evvót a második háborunak az ajja és ezt a házat, má akkor ezt a főső házat Kisbáron megvettem, meg megsegétem venni a sógoréknak is, ott az állomássa szembe azt a házat, asztá akkor maszekútam. Avvót a baj, hogy ekerűtem az 5 évet maszekulássa.

EÁ: Tehát ez má a háboru után történt?

TI: ... mer akkor nem vót ám asztá ...

EÁ: Háboru után vót!

TI: Háboru, most a második há...

EÁ: Igen. Na most akkor mi történt itten? Akkor kapott egy kis földet, vagy vett földet? Itt?

TI: Vett..., én má azelőtt vettem földet!

EÁ: Ja má azelőtt vett földet!

TI: Fiadi mezőbe, fiadi mezőbe! Ott má vót nékem több mind 4000 négyszögöl földem!

EÁ: Igen.

TI: Úgy mire ezt a házat megvettem ...

EÁ: Azt eladta, azt a földet? nem?

TI: Hát ... ha, ha ..., eladtam, de nem úgy adtam ám el! Betagosították!

EÁ: Betagosították!

TI: Igen.

EÁ: Hát valamit kapott érte, de nem sokat! Én is, nekem is ..., mi is így jártunk! Ha, ha Na aztán?

TI: Nem sokat?! Az édesanyám hétszázát, nem sokat! Asztá gyűtt a beszo-
gáltatás, meg satöbbi, asztá avvót a nehezebb fele! Avvót a nehezebb
fele! Nemhogy asztá én kaptam ... mer akkor minden köllött, csak az
az egy takarmány répa nem köllött a Rákosi időbe, kéremszépe ...

EÁ: Állatot tudott azér tartani valamit itthon?

TI: Állatot?

EÁ: Milyen állatai vótak a apró állatokon kivü? Aprójószágokon kivü?

TI: Vót nékem kéremszépe egyszerrel 13db nagy jószágom, nem picit! Csak
a jó kis sodrott lovaim, fiatalok.

EÁ: Mit ... fuvarozott is? Mit csinát velük?

TI: Z erdőre jártam ... fát hordanyi!

EÁ: Fát hordani.

TI: Ige.

EÁ: Igen.

TI: Akkor még szántottam fuvarba ... szóva ilyet dőgoztam ... meg a ...

EÁ: Na és akkor, és ... meddig vót? 4-5 évig?

TI: Tessék?

EÁ: Olyan 4-5 évig tartott? Ez az állapot, ez a helyzete?

TI: Még a ... mi az ... ide nem mentem e másodszer ...

EÁ: Nem, mikor má idekerüt ...

TI: Kérem?

EÁ: Hát akkor azt mondta, mikor idekerüt, 4-5 évig fuvarozott itt, meg ilyen mindenféle munkákat csinát ... ugye?

TI: Igen.

EÁ: Na utána vett-e itt földet, vagy beát a TSZ-be, hogyan kerüt például állatgondozónak?

TI: Nem átam be kéremszépe a TSZ-be se, megmagyarázom miér! Mer akkor má vótam hetedmagammal, így mondom, asztá ugye akkor még csak egység vót! Asztá év végén kaptak jobban, csak valami kis bért a TSZ-be, asztá akkor beátam a erdészethő. Ide átam be.

EÁ: Ott mint mi? Mi vót ott?

TI: Takarmán kaszás, Takarmányos. Én rendeztem a takarmányokat. Az ... jószágokat, a kulákoktu elvettek lovakat, vót ottan 13 fogat ló, asztán még akkor a faluba itt izs vótak bent, eeknek mindnek köllött nekem takarmánt állítani.

EÁ: És akkor mégis később a TSZ magát főkértte, hogy maga ért az állatokhoz, jó állat ...gondozó hírébe állt, ...

TI: Nagyon köszönöm, szépen, szépen ...

EÁ: ...akkor beállt hozzájuk, vagy hogyan vót ez?

TI: Akkor má, mikor én má nyugdíjba mentem! Mer ugye a feleségem is ölég nagy természetű vót, asztá énvelem takarózott mindenhun szegén a is, aszt akkor elcsat a lányom. fő, Fiadra! Na de hát úgy gondúta akkor má, hogy visz 60 000 forintot, a feleségem, oda a lányomhó! Akkor ott letelt az inasesztendeje, nekki a 3 és fél év, addig ott vót, én meg addig itt magam vótam ebbe a házba ... a főszőbe ... és akkor asztá főmentem, ott vót a pince, ott vót a borom, főmentem borér, jó korsót vittem, és ahogyan vittem a korsót, lementem a pincébe, kinyitottam, mer akkor még a présház nem vót meg előtte, csak úgy vót a pince, de hét méter 20 cm hosszú vót a pince. Asztá olyan esennyen nézett oda, mer a lány asztá elzavarta, 3 és fél éve után. Akkor asztá odagyütt, nézett olyan esennyen a pincébe, asztán mondom neki, hát hozzá mondom valami edént, asztá adok e kis bort.

EÁ: Szóval nem nagyon vótak akkor jóba az asszonnyal, mer ement a lány - hoz.

TI: Addig nem vótunk jóba.

EÁ: De csak visszajött később!

TI: Hát isze ezt magyarázom kéremszépe ...

EÁ: Ez mikor vót körülbelül?

TI: Ez? Má háboru után ... kéremszépe ...

EÁ: Hát az jóval a ...

TI: Ez, ez, mennyi vótam én akkor ... olyan ... 70 év körül ...

EÁ: Na, lényeg az, hogy akkor ott mentek asztá a fölső házba, ott meghat az asszony, néhány éve, nem is olyan nagyon régen ...

TI: Hát most má ölég régen, mer most má több mind 4 éve ...

EÁ: Igen.

TI: Több mind 4 éve.

EÁ: Hány gyereke is van?

TI: Nekem? Három van meg, egy meg az a katona sapkás, az meg hát a .?....., Négy vót, de tíz gyereket főnevetem ám, az anyám hétszentháromát! Mer ugye az anyósom vót hetedmagáva! Akkor egy unokaöcsém vót Belegkénen, mecseki szőlőhegybe laktak, kéremszépe, ammeg megin egy hadiözveggy asszon ~~vót~~ lett, asztá nehezen nevelte a gyerekeit, há vót neki négy. Három fiú, meg egy leány. És egyet ehoztam belülük. Egy ... még nem vót 7 éves se. Azt is főnevetem. De a ...

EÁ: Mikor történhetett? Mikor állatgondozó lett, má mind nyugdíjas?

TI: Igen.

EÁ: Ahol én vótam kiinn, ott először fővenni 70 ... vagy mikor vót az? Amikor ott egész éjszaka énekelünk, reggelig.

TI: Jó. Na most kéremszépen mikor má nyugdíjba mentem.

EÁ: Igen.

TI: Mikor má nyugdíjba mentem, az erdészettü. Csak akkor lettem ott fönt magam, mikor az asszon visszagyütt, mind ahogyan mondtam is, hozzon egy edént, asztá hozott is, de letette a lépcsőre, aszt akkor a nyakamba esett, ott hatta az edént, mindenfélét, hogy " Te papa, inkább üssé még pofon - aszongya - de legyünk mink itt ketten - aszongya. Én nem bántalak - mondom. Én nem bántalak. Megverne az Isten is, ha hegyibéd megyek! Tehát így asztán akkor visszamentem innend, mer má akkor itt izs vótam, enné a házná, le szoktam gyünni mindig, megsegétem etetni, meg megettettem jószágokat, mer akkor má itt izs vót több jószág, nagy jószágok, sok disznó, minden, barokfiakat, amikor elesett, nyomorult asszony már, kére ott fönt, akkor kéremszépe, akkor is így vasárnap - sose felejttem e - tötött káposztát csinát, és kedden azt mondja, " Te papa, megmelegitem én ezt a káposztát! " Este. Mondom, " TE, káposztábu nem jó ám jólakni éccakára! " De - aszongya - Hát nagyon szeretem! "Hát akkor csak egyé! Akkor nem hagyott békemet, hogy gyűjjek el ere, ne csak segéjyek itten, most ketek kis récék - aszongya - 80 db kiscsibe vót, akkor aszongya Mariskának kő menni a TSZ-be - aszongya - legalább te ott leszöl a házná - aszongya. Ugy izs vót.

elgyüttem, de ettü meg kértek, Apádi Mihály nevezetü - itt a főszó bótuná lakik, vagy lakott, mer má meghat a is - és kéremszépe aszongyamég kért három récetójást, mer nem vót kiinn. Elvittem, amire elvittem, akkorra meg má ezek az analfabétás cigánylányok bementek oda, az igazgató izent^{ty} kotlóstyukér, hogy adjak neki kotlóstíkot, mer kapott récetójást, hogy e tudja ütetni. Így a cigánylányok engem ekerüttek, csak annyi becsület vót bennük, hogy a szomszédoknak szótak. Mer akkor ~~az az~~ vót egy kis eső, és aZ... inkább hétszer, nyócszor a főmosta azt a cementlapot. Asztá akkor is mosogatta így este felé, cementlapot, elesett, aztán

- Vége az A oldalnak! -

- B oldal! -

EÁ: Na most Imre bátyám, már nagyjából emondta ezt a kis élettörténetét, most ... vannak itt olyan lányok is, akik a néprajznak más területéről, vagy mondjuk tudja má, hogy érdeklődnek, most azt mondják térjünk vissza oda, hogy gyerekkorába vót maga kepés arató, pásztorgyerek, minden, ... Mit ... vót magának a konvenciója akkor és mondja meg mi vót a felnötteknek. Mennyit kapott például maga gyerek, mint pásztorgyerek és mit kapott?

TI: Én akkor csak harmadrészt! Így mondom meg, mer harmadosak vótak a marokszedők, a kaszások, azok meg egész részesek vótak!

EÁ: És a ...a... kettőzők? Illetve a ...

TI: Az, az, az kérem, a ... marokszedő?

EÁ: Marokszedő?

TI: Az a harmados.

EÁ: Igen. Ők harmadosat kaptak?

TI: Ige. Meg vót aki pénzér szegődött be.

EÁ: Attól függ, hogy családtag vót, vagy nem családtag vót?

TI: Tessék?

EÁ: Hát nem biztos, hogy a feleség vót ...

TI: Nem, nembiztos, hogy nem. Mer abba kevés vót, amelyiknek a felesége elment oda, mer az inkább ugye készítette az ebédet. És akkor ...

EÁ: Na mit kaptak még, mondja el mit kaptak az aratók?

TI: Hát tizedik részt.

EÁ: Tizedik részt?

TI: Tizedek kepe részt. Na most kéremszépe összehordtak egy helre csomóra és akkor mikor elmasidálták, akkor asztá osztottak rajta. A kaszások. Akkor asztá ugy mérték ki amellik harmadosnak ment el, aki

pedig pénzér ment el, ammeg akkor kapta meg a pénzt.

EÁ: És azt ki fizette?vízfordó vót? ...

TI: Az anyám hétszázába! Dehogy vízfordó vótam!

EÁ: Mi vót? Mi vót maga ottan? Még csak kicsi gyerek korábu, mikor 12-13 éves vót.

TI: A nagyapám egy nagyon jó ember vót, egy nagy dógos ember vót! És kéremszépe akkor má két néném meg egy nagybátyám, azok is ott arattak. Ahol apám, együtt arattak. És ha odamentem, így mondom meg, mikor főmelegedett az idő, abba az időbe szlágynak / ? / mondtuk ezt a mondatot és akkor elmaradtam. Elmaradtam? Akkor baj vót! Akkor az apám " Az anyád ere-ara, az anyád ara-ara! " Odamentem köze a kaszáló, hogy ne maradjak el, akkor meg azér káromkodott rám. Asztá a legkisebb né-némnek azt mondja a nagyapám, " Te Magda! Magda! Ergye sógorod utá! " " Gyere kis Imrém én hozzám! Ne fédd, megfogjuk a kis őzet meg a fürjmadarat, meg kis nyuszikák is vannak! " De fácányok izs vótak abba az időbe, sok! Végül is azok most is vannak!

EÁ: Maga ott segített, de most azt mondjuk el, hogy maga ott mit segített az aratásná!

TI: Szedtem a markot!

EÁ: Marokszedő vót, vagy teregető, vagy kötélcsináló, vagy marokszedő?

TI: Hát mikor hogyan kerūt rám a sor! Mer ugye három kasza vót egy bokkor. Kettő kaszát, egy kévét kötött, annak a marokszedője meg teritette a kötelet!

EÁ: Na igen, úgy!

TI: Ezt köllött csinánom!

EÁ: Na ezt csináta, aztán mondta, hogy vót ... pásztor is. Mondta, hogy vót pásztor, akkor mit kapott, mikor pásztorkodott?

TI: Mikor pásztorkodtam? Hát kéremszépe egy öregszám utá egy fölöntő gabona!

EÁ? Mennyi szám után? Öregszám?

TI: Igen.

EÁ: Mennyi az az öregszám?

TI: Igen. Egy anyadisznó!

EÁ: Ja!

TI: Vagy egy anyabirka, vagy egy anyakecske! Ezek öregszámba vót má véve. Na most az a fölöntő ugye, az tizenkét liter és féli, vót abba az időbe, most nem tudom, hogy hogy va. De abba az időbe avvót. Itt asztá má könnyebben vót a családnak is a megélhetősége, mer úgy, hogy mink abba az időbe, mikor meggyütt a Szent Mihál körülete, mer csak akkor szedtünk gabonát, amikor má a gazdák elmasináltak, aki nem, az meg fő lett irva, mer vót az községbe egy olyan ember, minden pásztorhó, polátásnak nevezték.

EÁ: Polétás?

TI: Igen. Az irta föl, hogy hány öregszám és akkor azt a községházná a jegyzőség számította ki, hogy akkor mennyi gabonát szehetünk össze.

EÁ: Hányan vótak ilyen ... vót egy ... vót ugye hát egy pásztor, egy öreg pásztor, meg vótak maguk gyerekek, többen vótak?

TI: Hát vótak kéremszépe. Vót ott egy ulyan család is, hogy má a férje meghat és asztá vót nekije má nagy legény fiai, meg vót annyi idős is mind én, vót éntülem fiatalabb lányok, kettő, meg egy fiu, Fábianékná, akikke egy konyhán laktunk, csak nem e szobába. Csak egy konyhán. Így mondom meg. És akkor már 80 mérő gabonát összeszedtünk. Itt asztá kérem könnyű vót a családokba a mozgás az életen. Mer viszo apám idejibe ...

EÁ: És az öccse mit csinát ezalatt, ebbe az időbe?

TI: Az öcsém? Az ...

EÁ: Az öccse segített valamibe anyagilag a családnak?

TI: Az kéremszépe beleléte magát a muzsikába, asztán mikor má kihajtottunk távolabbra, akkor " Imrénk! Emehetek haza? " Elengedtem. Apám meg má ki se gyütt még a falubu se. Akkor bement a Küznerékhő innya.

EÁ: Na mondjon még arról a körülményről valamit!

TI: Asztá majnem a felit megitta, mire összeszedtük a gabonát!

EÁ: Na, Mennyi vót a ... mikor, mondta, hogy vót cseléd is. Mennyi vót egy cselédnek az akkori konvenciója?

TI: Én megmondom kéremszépe azt is. Egy cselédnek, egy konvenciócs cselédnek, egész konvenciósnak ...

EÁ: Egész konvencióra gondolok, igen! 16, 17 ...

TI: 16 mázsa kemény gabona, ennek csak ...

EÁ: Egy része rozs és búza. Milyen arányba?

TI: úgy, hogy vót ulyan hel, ahol fele arányba adták, fele arányba.

EÁ: Mennyi föld járt hozzá, kaszás föld?

TI: 1200 négyszögöl.

EÁ: 1200 négyszögöl. Körübelü ez egy, egy magyar hold.

TI: De mikor aztán már mondom, így kiinn vótam pusztán, akkor már vót nékem még két hód földem is!

EÁ: Hát azt milyen juttatásként kapta, mer csak az első béres szokott kapni, 1600, ez másfél hold ..., de maga már kapott kettőt!?

TI: Amikor pásztorokodtam, csak így mondom.

EÁ: Ja, mikor pásztorokodott!

TI: Mikor pásztorokodtam. A bérességbe, akkor nem ...

EÁ: De tartani lehetett-e maguknak több állatot, mennyit lehetett tartani állatból?

TI: Tehénbü csak egyet és egy nevendéket, de nem mindegyik helyen, nem

mindegyik helyen, csak egy tehát lehetett, asztá több semmi se ...

EÁ: És akkor ... kocák?

TI: ~~Na most, bukóajt~~ /?/, így mondom meg ...

EÁ: Igen ...

TI: Tudja maga mi az?

EÁ: Hogyne!

TI: Na most kéremszépe az ki vót mérvel, meg olyan hel is vót, ahol beenntartás vót. Asztá porciót köllött ...

EÁ: Mi az, hogy " beenntartás "? Hogy érti a beenntartást?

TI: Minden darab jószágnak ki köllött a porcióját mindennap kötni, mikor takarmányos lettek, mer vótam én az édesanyám ...

EÁ: Még oda térjünk vissza, azt mondta, hogy kapott ló mázsa gabonát, egy kis magyar hold földet, 1200 hold / négyszögöl! Nyilván nyelvbottlás történt! /, illetve maga kettőt ... még milyen járandósága vót, vót fajárandósága például akkor a cselédeknek?

TI: Vót kéremszépe ... vannak helek, ahol csak ...

EÁ: Hány méter? fa?

TI: 6 métert.

EÁ: 6 méter fa, ...

TI: Ahhó kapott két /hét?/ határ ágot.

EÁ: Igen.

TI: Akkor vótak helyek, mind a nyóc métert adtak ...

EÁ: És megkapták?

TI: Igen.

EÁ: Mennyi vót pénzbe?

TI: Pénzbe? Hát az ...

EÁ: A pengős világba. 40 pengő?

TI: Pengős királyba?

EÁ: ... világba! ...

TI: ... vagy világba? Abba kéremszépe 40 forint. Mer má ...

EÁ: Hát a pengőst kérdezem, mert a forint má most van, a második világhá...

TI: Pengős, pengős, amneg majnem csak ecsuszott, az semmit sem ért. Semmit sem ért.

EÁ: Hát körülbelü egy 30-40 pengőt keresett akkor évente! Hát pénzük vót kevés, ilyen hely, ahol sok család, gyerek vót és má nagyok főnöttek, ott má viszonylag jobb vót a létjük! Mer má mindenki keresett, két, három gyerek is!

TI: Na de kéremszépen az a cseléd, ha egy rendes család vót, az inkább tudott összerakni, mer tartott disznóállománt, annyit, hogy azt eladta és akkor abbu ruházta a családját. Abbu ruházta. Mer lábbelit,

mindent nem tudott venni. Konvenció pénzen.

EÁ: Igen, az nagyon kevés. Mibü csináltak még pénzt, tej, vagy termény eladás?

TI: Tej, tejbül is, de csak idább-odább, az se vót mindenhun. Mer vót ahol messzi vót, csarnok, vagy falu, akkor oda má nem ment ki a tejes.

EÁ: No. Majd erre a lányok rá fognak kérdezni később, mer most mi ... más is érdekel ...

TI? ... onnan meg ugye nehéz vót behordanyi, hogy evigye, hanem inkább összerakták a té hasznot, asztá evitte karádi piacra, vagy közelebbi olyan faluba.

EÁ: Na most Imre bátyám! Majd erre majd visszatérünk, a kislányok, őket ez részletesebben érdeklí. Én meg nagyjábu tudom, meg ők is tudják, csak azért vannak részletek, amit ők szeretnének majd tudni és megkérdezni biztos. Az, még azt ... ott egyszer nekem mondta, hogy maga már kis korában nagyon figyet oda, hogy kiktől tanúta ezt a sok szép pásztornótát, meg most má tudja, hogy balladának is hívjuk ugye. Meg ilyen törté..., sok pásztortörténet ez, meg betyártörténetet mondott el nekem, meg arató, meg képes nótát, meg pástor, mindenfélét ...

TI: Mikor má annyira fölött vótam, hogy elmehettem a kocsmába is ...

EÁ: Hát maga nem akkor tanulta ezeket! Mőkor tanulta? Ktől tanulta?

TI: ... meg a nagyapámtu!

EÁ: Nagyapja jó nótás ember vót?

TI: Biztos, mer ha ement a kocsmába egy hétig mulatott, amilyen nagy dőgos ember vót a is ... meg egy hétig mulatott. Asztá hozta haza a bort, odatette az asztara és akkor le Jézus, le Mária, minden, ki innen, kifelé, ott nem maradhatott senki benn, ~~esék-én!-~~ mind én!

EÁ: De a nagypapa az nem ... az jobb módu vót mind maguk ! ...

TI: Hát hiába!?

EÁ: ... csak elitta a izét ... a ... a ...

TI: Azok megin sokan vótak testvérek és mustohák is, mer még Szlavóniába is van belülük, Igalba is telepedtek meg, egyszerre vót négy fiatalember, meg négy nagylá! Azok meg divatkezdők vótak karádon, a lányok!

EÁ: Mik?

TI: Divatkezdők!

EÁ: Divatkezdők!

TI: Igen, ruhábu!

EÁ: Igen! Flancos lányok vótak!

TI: Hát akkor nem vót ám bugyogó! Az anyám hétszázába!

EÁ: Hát nem sokat köllött vacakóni ott a dőgokkal!

TI: Ne erü beszéljen, a vacakulásru!

- EÁ: Imre bátyám! Most persze a lányok előtt nem szabad! Na most azt mondta, hogy hát maga má fiatalkorába is hallott a nagynénjétől például, amit én faggattam magát a televízióban is, emlékszik rá, hogy honnan tanulta meg ezt e nagyon régi balladát? Azt mondta, hogy a nagynénjétől valószínű, mikor képcs arató vót ott maga, kiinn mászkáltak a ...
- TI: ...kéremszépen és akkor, mikor még Karádon katonaság vót, asztá kasszárnyakertnek hívták, asztá akkor még ugye eek a padláson akkor fekvőkémények vótak. Asztá oda lett edobáva sok ilyen könyvek, aszt emmeg nagyon szeretett avva foglalozni.
- EÁ: Ki?
- TI: Az a nagynéném.
- EÁ: Ja, igen!
- TI: A legfiatalabb ~~vót~~ -- előtti vót az! A nagynéném.
- EÁ: Na, ez szeretett óvasni! De az nem tanút népdalt ebből a könyvből. Hanem maga kitől tanulta meg?
- TI: Attu tanútam meg!
- EÁ: A nagynénjétől?
- TI: Attu! Mikor kiinn vótunk ... Csesztán.
- EÁ: Ezt hogy hívták, ezt a nagynénjét? Hogy mi is vót a neve?
- TI: Tóth Erzsébet.
- EÁ: Tóth Erzsébet?
- TI: Igen, Tóth Erzsébet.
- EÁ: Ez a maga apjának a huga vót?
- TI: Nem, Nem kéremszépe.
- EÁ: Nem?
- TI: Ez a nagyapámnak a lánya vót.
- EÁ: Ja, a nagyapjának a lánya!
- TI: Csak én is, amalyben anyám elment ehöl az apámhó, kéremszépe, asztá törvéntelen gyerek lettem! Azér vagyok Tóth én is, Peig különben Sárvári! Hiszen itt is a faluba sokan azt mondják még máma is, csak nem ugy mondják ki, hogy Sárvári, hanem aszongyák Ságvári! ...he...he...
- EÁ: Az a Sárvári az ki vót tulajdonképpen?
- TI: Az az apám vót!
- EÁ: Az vót a ... az vót a rendes neve ...
- TI: Ige.
- EÁ: ... csak fővette a asztá, hogy Tóth ...
- TI: Igen, asztá ugye az elvát ember vót, mer az első felesége andocsi vót, asztá akkor ugy kerút össze anyámmal!
- EÁ: No, térjünk vissza oda, hogy hát akkor ehiszem, hogy aratósnótákat, meg képcs nótákat, meg ilyen summás dalokat maga tőle tanút, de ugye hogy a Juhász András balladáját tőle tanulta volna, hát azt nem tartom

valószínűnek, ezeket a ...

TI: Hát a Juhász Andrást kéremszépe ...

EÁ: ... ezeket a többi betyár, pásztornótákat kitől?

TI: Apám, apám, mikor az 16-17 évezs vót, elvittek ide karádi erdőbe, ebbe az alsó erdőbe-e, fásr! Mer Vaskó-hegynek /?/ a főső felibe, ott vót egy, benn áll egy kereszt még máma is, a szöllők... azt evittek ~~este~~ ^{este} ~~hűsön~~ ^{hűsön} a lovakka, asztá oda vitték be a fát, a pincéhő. Asztá a Juhász András mikor ment lóháton, aszt a ...még apám meg is ijedt! Hogy huzta föl a puskát, asztá fényesedett a szerszám a lovon, minden, asztá " Jaj apám, mi gyün otta? " Az apjának mondta, Asztá mondja, "A, nem bánt ám a minket - aszongya - édes fiam!" Asztá mikor oda ment Juhász András, há mondta neki, "Na, bácsi kérem, hát mé nem nappal?" Aszongya, mer tiltják! És büntettek érte! Tehát evve szembe azér mentek el oda éjjel. Akkor meg aszonta neki, hogy " Uram", annak. Na aszongya akkor pihenőbe tette a puskáját, rágyujtott a pipára. Csak rakodjanak meg nyugodtan, ne féljenek senkitü most! Ugy izs vót. Megrakodtak, akkor a hegy alatt ^{utón ment a} ~~kitűt~~ ~~önöt~~ a nagypapa meg apám vitték be a ^{szőlőből a fát} ~~.....~~?, amneg kint ment egy dülőfődnyire fönt a tetőn. " Maj mikor beérnek - aszongya - szerencsésen, akkor - aszongya - hármat füttyentsen a fiu. Ha peig baj lesz - aszongya - akkor csak egyet. Majd én mingyá ott leszek!" Majd megigazitom aki elejbük áll! De hát nem köllött. Asztá akkor apám hármat füttyentett, amneg egyet fölüt a levegőbe. Asztá akkor elment Andocsra.

EÁ: Így mesélte a papa?

TI: Kérem?

EÁ: Így mesélte a papa, vagy a nagypapa?

TI: Igen.

EÁ: Melyik mesélte, a nagypapa?

TI: Apám! Apám is! Apám is!

EÁ: Inkább a nagypapája találkozhatott a Juhász Andrással!

TI: De akkor má apám is, mondom, is egy 17 év körüli gyerek vót! Amná suhanc! Tud segíni főrakásná kocsira, fát!

EÁ: Igen. No és tényleg lovon láthatta ezt a Juhász Andrást, lovon?

TI: Lóháton, igen!

EÁ: Így mesélte?

TI: Igen. Akkor elment Andocsnak, mer az ara szokott tartózkodni ... Nágocs, Andocs, ebbe a tolnai részbe, ebbe a tolnai részbe, mer ez má az utolsó betyár vót. Mer azután má csak járandók lettek. Azok má csak ilyen pásztorbu, bujtárokbu, ki nem kaptak fizetést, csak amit loított, asztá azt adta el. Sokat, sokat tudok ám én ilyent!

EÁ: Na akkor a papa is, meg a nagypapa is jó nótás vót, tudtak, ismerték a betyárokat, tudtak nótákat, dalokat!

TI: Igen, igen

- EÁ: És pásztorkorában tanulta ezeket a szép pásztordalokat, amit nekünk előadott?
- TI: Hát kéremszépen mondom, hogy én asztá kimentem, mikor kimentem őrizni az öcsém is visszament, apám meg nem gyűtt, aszt együtttem még majnem két pusztányit is a főkémmal, amit öröztem, községi disznókat ...
- EÁ: Hát például ilyeneket, hogy "Szürke számár szomorkodik" vagy "Nem akar az ^{hogy az ártony} ~~szomszoros~~ legelni", ezeket ~~ettamta~~ ottan tanúta?
- TI: Ottan, ott danúgattam, ott a ...
- EÁ: Attól a gazdától, vagy kitől?
- TI: A fenéket, nem vót ott énvelem senki!
- EÁ: Hát kitől tanulta?
- TI: Hát azt má mikot a kocsmába ementem!
- EÁ: Kocsmába?
- TI: Asztá olyan idős bácsik - amilyen hangom vót, hisz maga tudja - tani-tottak,
- EÁ: Asztá ^{hamar} ~~maga~~ megtanúta tőlük ...
- TI: Oda szoktak hívni, "Gyere kisöcsém ide énhozzám! Gyere kisöcsém ide ~~de~~ énhozzám! Asztá ugye hát otta több szóba gyűtt, többfajta ének. Mer amiket karádiak danúnak, hogy "Egy üngöm vót, a is gallérozatlan", meg hogy "Megy a takács az utcába, lotyog a tej a hasába"
- EÁ: Ezeket is tudja, vagy hallotta?
- TI: Hallottam csak.
- EÁ: De ezeket nem tanúta ott meg. Inkább maga ez a ... ezen a vándoré-letbe, ebbe a pusztákon, meg ...
- TI: Tanútam, meg emneg tudok is belőle jóformánénekel
- Megy a takács az utcában
lotyog a tej a hasába
ej, takács odavagy
máma rétes, holnap is,
holnapután kenyér sincsnem tudja
- EÁ: ...száll a vászon
- TI: Igen, mondom ezt
- EÁ: ...ezt má hallotta
- TI: Má efelejtettem. Ige.
- EÁ: És azt a másik dalt, amit mondott, másik dalt, azt is hallotta?
- TI: Ja, ezt a "...Egy üngöm vót, az is gallérozatlan ...
- EÁ: Az hogyan vót?
- TI: ...énekel ... Egy üngöm vót a is gallérozatlan vót
- EÁ? ... hogyan menjünkez az?
- TI: Hogyan menjek házasodni! ...csak a szöveget tudja, dallam nélkül! ...
Hogyha nem tudsz tisztát venni
Elvágjuk Zsuzsi péntölét

hagyjuk még annak a felét
gatyának annak a felét

EÁ: S ezeket ott maga má gyerekkorába hallotta?

TI: Igen.

EÁ: De inkább a ... mindig a pásztor meg a betyárnóták vótak azok ...ugye?

TI: Azok, azok jobbak mindig, meg a ilyen szép magyar énekek.

EÁ: Meg tudna nevezni olyant, akitől, mégis, hát olyan, olyan jó énekes vót, az apján meg a nagyapján kívül? Mondta az öreg ... idősebbeket a kocsmába meg akitől többet tanult. Meg tudna olyat nevezni?

TI: ^{Balázs} ~~Bárát~~ János bácsi.

EÁ: Az hol?

TI: Karádon.

EÁ: Karádon?

TI: Ige. Mer az ^{szobta} ~~tudta~~ eztet ~~danúni~~, ezt a ... Megy a takács az uccába.

EÁ: Ja igen, ez a takács!

TI: ...meg a "Egy üngöm vót a is gallérozatlan" ...

EÁ: Hát a "lenezést" hallotta-e? OttKarádon.

TI: Hallottam de ...Elvetettem lenem ...

EÁ: Na az az! Hogy van az?

Segít neki énekelni, elkezdi, Elvetettem kenderkémet, felibül ...ez az?

TI: Igen, ez az.

EÁ: Próbálja!

TI: Má megfeledkeztem róla ... aztán ...

EÁ: Ismerte maga a Horváthné Kreka Magda nénit?

TI: Igen.

EÁ: Az még magától is jóval idősebb!

TI: Ige.

EÁ: Mi vót annak a rendes neve, Kreka Magdának? Horváthné?

EÁ: Horváthné!

EÁ: Horváth Jánosné, ugye?

TI: Ige.

EÁ: Attól vettem fő ...má a is 80 éves ...

TI: Má különben asztá lányi neve van, COBOR ~~Magda~~-- Magda vót ám!

EÁ: Cobor Magda, csak Kreka Magdának hiták, melyik, csak vót az megragasztott neve?

TI: Mer avvót a neve a férjének.

EÁ: Hát nekem Horváthnéét mondtak, sose mondta ...

TI: Horváthné?!?

EÁ: Hát ő mindig azt mondta be, hogy Kreka Magda. 18.. nem tudom én ..79, vagy mikor született. Vagy 80 körül, most nem tudom pontosan. ^{52 évvel} ~~75~~ akkor Kreka vót a férje?

TI: Mer Krekák vótak nagyon sokan Karádon.

EÁ: Hát akkor lehet az ? , egyik név átvette a másik jelzőjét is. Horváth Kreka. Lehetett ilyen?

TI: Igen. Ige.

EÁ: Mer ... sosem mondta be, csak mindig azt, hogy a Kreka Magdát!..he..he Na mindegy. Jó. Szóval hallotta azt a nótázást. Na mit akar még emondani Imre bátyám? Mondja még e ...

TI: Hát mindegy, mit kér.

EÁ: Hát én ... majd én még sokat kérdeznék, majd még kérök, de a kislányok inkább kérdeznének valamit. Kérdezzetek!

TI: Mer mást nem tudok most má mondanyi ...

EÁ: Amit ? , mer én csak végigszaladtam ...

TI: Gyerekkoromba mondom hát amit mondtam, ugye, mer megfelelet ?.. is megfeletem ugye, hogy ...

EÁ: Úgy akarta meg..., vagy ... meg is hupáta?

TI: A Réz vót ? ...

EÁ: A Rézná?

TI: Igen.

EÁ: Annak hun vót birtoka?

TI: Veszprémi ... birtoka vót pis....., vagy mi fene...bérlő!

EÁ: Igen bérlő. ... na lány?

fall 60s? Imre bácsi kedves, hát tetszett itt mesélni arról, hogy pásztor korában hogyan gyógyították az állatokat?

TI: Hát édes kislányom én ere csak annyit tudok mondani, hogy ugye én ezt a saját magam érzete szerint csinátam, mer isze odakerūt Kaposvárra a Szücs Miska, állatorvos, mikor az nem tudta csináni, akkor a Szetányi Tamás - derék, magas ember vót -, asztá " na, menjen e magtáros - aszongya - az Imréér!" Mer akár milyen kis jószág vót, ugye ezzel a kicsi kezemmel, gyöngye test könnyebben dolgozik, mer ott nem látni semmit se. Ott az érzés dolgozik! És kivettem belüle a magzatot.

GE: És meg is maradt!

TI: Meg, a magzat is, meg megmaradt az anya is! Meg vót olyan is, ahol má hulla vót a magzat az anyába! Ott vót nehéz, mer az élő, amikor még az anyába élt, belenyútam, ha az olyan csunyan vót, össze vótak fordulval a lábak, minden keveredvel, akkor azt szét köllött pusztítani, de az segél, mikor az ember csavarint rajta! De a hulla, az nem. Hulla az nem. Hullának annak belenyomtam egy kapsot ide, ...

GE: Milyen kapsot?

TI: Egy ilyen acél kapsot, tisztán, fényesen, akkor egyet ide kupájába, akkor a szemibe és evve vezényűtem ki, pláne az az állat, meg akar mindig az anya segéni, ott az anya segét má!

GE: É s Imre bácsi, hogyha ... például juhokat őrzött-e?

TI: Öröztem én azt is, de csak úgy, hogy a bátyám helyett. Mer úgy nem öröztem annyira, de ugymá avval is vót munkám. Juhval.

GE: És melyiket szerette a legjobban az állatok közül?

TI: A gulyát meg a disznót.

GE: A gulyát meg ~~sa~~ a disznót.

TI: Ige. Igy mondom meg, másnak meg sertésnek mondtuk ugye ... Ezeket szerettem legjobban.

EÁ: Juhokkal is dógozott maga jól? Juhász is vót? Juhász is maga egy darabig?

TI: Csak annyi, hogy ilyev vágó ...

EÁ: Azt csak úgy ideiglenesen ...

GE: Helyettesített.

TI: Vágó birkákat őrzött a karádi nagykocsmárosnak. Ugyanott Csesztába ahun arattunk, először tehát ottan, elfogadta a vágó birkákat, asztá én őriztem. De hát az milyen vót. Az ulyan vót, akkor nem lehetett elletni ottan, mer amelik kapó kósza vót, akkor ráfogtuk, hogy megkergüt, asztá levágtuk, asztá küdtük be Karádhó a mészároskó.

EÁ: És nem tudták gyógyítani a kergelést? A kergelőt?

TI: Azt nem.

EÁ: De a бүдös sántát tudták gyógyítani?

TI: Azt igen.

EÁ: Azt hogyan gyógyították a бүдös sántát?

TI: Hogyan? Azt meg meg köllött faragni a körmöt és ha papucsos vót, lenyirni, a hosszú körmit, aszt akkor úgy híják körműni!

EÁ: De mivel kezelték utána?

TI: Kékküvel.

EÁ: Tehát rézgálic és mit töttek még bele?

TI: Azután abba má nem tettünk semmit.

EÁ:formmal oldották nem? Vagy valamibe. Mibe, nem oldották semmibe?

TI: Nem, nem akkor még nem.

EÁ: Csak kékkőve]

TI: Csak kékkővel. Csak kékkővel.

EÁ: Utána bekötötték? Bekötötték utána?

TI: Nem, Nem. Az ment szépen. Asztáakkor az magátu meggyógyut. Saját magátu meggyógyút. Csak az, hogy vizes helyen, ott nem lehetett őrizni ezeket.....

EÁ: Tehát a trágyába nem engedték be?

TI: Nem, hát tiszta....

EÁ: ... alom vót ... ige...

TI: ...helen vótak, mindig tiszta aljban vót. Há minden nap köllött alájuk pakúni az almot.

EÁ: No hát kérdezz te is!

GE: És Imre bácsi! Melyiknek vót a legnagyobb rangja a pásztorok között?

TI: Pásztorok között?

GE: Igen.

TI: Hát eztet nem tudom megmondani sehogyan...

GE: Melyiket becsülték többre?

TI: Többre?

GE: Igen. A kondást vagy a gulyást?

TI: Gulyást azt abbu, hogy az fényes csizmásson tudott járni, de kanász az nem. Mer azt a diaznó fröcsüte, ugye sárba megfürdött és akkor a legelőt is ekente, hát ottan piszkos vót az embernek a lábbelije. De különben asztá mikor má a kocsmába ement, akkor má az legény, vót ám, mer abba az üdőbe mág azok is gazemberséggel éltek, mer ha incidencse vót a másik társával, akkor bal kézse fogott kezet. ~~Jobb~~ kézse meg a kis fejszéve adj neki! Vágta egymást!

GE: És Imre bácsi! Ott a környéken melyik vót a leghíresebb kocsmá?

TI: Kocsmá? A községi kocsmá.

GE: És annak ki vót a kocsmárosa?

TI: Ilyen bérlők. Bérlők.

GE: De zsidó, zsidó vót?

TI: Hát vót zsidó is, az elment Karádru, Szafnyár nevezetü, mer iszen anná vót egy Karád ?, amit mondtak, anná vót, a Szafnyárná, akkor a Szafnyár jóformán fizetett az anyámnak az édesapty... vagy testvérgyi... bátyjának, nem tudom mennyi pénzt, hogy odafogadta magáhó, de hát sokat segét ám az a deda...

GE: Igen?

TI: Annak édes lányom ilyen konyhakötény fő vót kötvel előtte, az teli vót dohánnyal meg pipával,

- VÉGE A B OLDALNAK -

Nincs folytatás!!!

De nem, folyt. XXXX N/B márcsike vár 262-ki